Št. 290 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) **V Trstu, v petek 11. decembra 1925.** Posamezna številka 20 cent. **Letnik L**

Izhaja izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Odgovorni urednik: Prof. F. Peric. Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—; 3 mesece L 19.50; pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.20, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L 3.—. Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Spor radi zavoda sv. Jeronima

Kakor ob vsakem dogodku ali vprašanju, važnem za jugoslovenstvo, se je Hermann Wendel, ta poznani poznavatelj slovanskega juga, oglasil (v «Prager Presse») tudi o sedanjem sporu med Jugoslavijo in Vatikanom radi zavoda sv. Jeronima. Iz njegovih zanimivih izvajanj posnemljemo:

Nekoliko dni so se v jugoslovenskem tisku visoko dvigali plameni radi spora z Vatikanom. Sedaj ugaša žrjavica in o poostritvi spora med beograjsko vlado in rimsko kurijo ni več govora. Toda navzlic vsem pomirjevalnim komunikejem tli pod pepelom dalje. Predmet spora ni odstranjen iz sveta. Med pogajanji, ki bodo gotovo žilava in dolgotrajna, more iznenada potegniti kaka sapa, ki znova razvname plamen.

Gre za kolegij sv. Jeronima, ustanovljenega leta 1453. za sprejemanje in vzgojo katoliških «ilirskih» bogoslovcev. Sicer je bil kolegij sv. Jeronima bolj srbo-hrvatski, nego jugoslovenski zavod. Kajti v 17. stoletju je kurija odločila, da Slovenci niso nikaki «Ilirci». Ker je ljudstvo, ki so mu pripadali gojenci zavoda, živelo na daleč pod habsburgovskim žezlom, je avstrijsko-ogrska vlada radi tesnih odnošajev med Vatikanom in apostolskim veličanstvom na Dunaju zadobila vpliv na upravo zavoda sv. Jeronima. Tako je bilo v navadi, da je bil voditelj zavoda imenom le v sporazumu s cesarskim poslanikom pri kuriji. Istotako v soglasju s Habsburgovci je papežev breve «Slavorum gentem» v letu 1901. določil, da ni obvezno, da bi bil rektor zavoda Jugosloven. Dosledno temu so Italijani v svetovni vojni smatrali ta zavod kot sovražno lastnino in so ga stavili pod sekvester.

Ugajalo pa je Vatikanu, da se je po zaključku vojne jugoslovenska vlada z vnemo prizadevala za odpravo sekvestra. V dogovoru z dne 27. januarja je rimska vlada v vsej obliki priznala jugoslovenski vladi tiste pravice do zavoda sv. Jeronima, katere je poprej izvajala Avstro-Ogrska. V znak temu se je poslanik Jugoslavije pri Vatikanu, dr. Smodlaka, s svojimi uradnimi prostori nastanil v poslopju zavoda. Toda duhovni voditelj zavoda, Italijan Biasotti, zelo lojalen napram vsemu jugoslovenskemu narodu, in njegov jugoslovenski adlatus Butković že davno nista bila deležna naklonjenosti Vatikana. Dne 8. novembra je prišel odposlanec kurije, ki je oba zmesta odstavil ter namestil novega rektorja. Ker pa jugoslovensko poslaništvo pri Sv. stolici ni bilo poprej obveščeno o tej globoko segajoči spremembi, je nastopil dr. Smodlaka z odločnim odporom in se je odpeljal v Beograd v svrho poročanja. In ker je pismo njegovega namestnika Milana Jovanovića državni tajnik kardinal Gasparri odklonil, se je zdelo tedaj, da pride do ukinitve diplomatskih odnošajev med Vatikanom in jugoslovensko vlado. Ta incident pa se je rešil kot «nesporazumljenje».

Jugoslovenski tisk — posebno pa radikalov, radičevcev in samostojnih demokratov — je trpko obsojal postopanje cerkvenih oblastev. Spomin na to, da Vatikan ni spadal med pospeševatelje jugoslovenskega ujedinjenja, je porodil domnevo, da je kuriji treba vidnega diplomatskega uspeha in da si je zato izbrala Jugoslavijo kot točko najslabotnejšega odpora. Ker se je zavod sv. Jeronima smatral že povsem kot jugoslovenska posest, se je pridružila še bojazen, da bi brez pravice jugoslovenske države do nadzorstva mogla trpeti škodo narodna vzgoja naraščaja za višja katoliška cerkvena oblastva. In pa še razočaranje radi tega, ker je grozila izguba premoženja v vrednosti štiridesetih milijonov lir.

Na drugi strani pa se slovenska in hrvatska ljudska stranka do pičice pridružujeta mnenju kurije, da je zavod sv. Jeronima izključno cerkven zavod v smislu italijanskih garancijskih pogodb iz leta 1871. Pravice Avstro-Ogrske da so bile zgolj častne pravice. In ker v upravnih in disciplinarnih vprašanjih zavoda pripada brez vsakega dvoma vrhna odločitev papežu in ker je šlo tu za notranji red kolegija, da se ni zgodilo ničesar nepravilnega. Dočim smatra jugoslovenska vlada ta spor kot politično stvar, bi ga pa hotela kurija potisniti na tir zgolj juristističnega tolmačenja.

Kar pa še bolj zapleta ta spor, je v tem, da se ves jugoslovenski episkopat postavlja na stran Vatikana. Med temi cerkvenimi knezi je kateri, ki mu ni čisto nič ležeče na pravici jugoslovenske vlade do nadzorstva. Ker je pred vojno že odino oporekanje Črnogore — ki je imela na podlagi konkordata s papežem pravico do nekoliko mest v kolegiju — moglo preprečiti, da se zavod ni imenoval hrvatski, pa bi hotel sedaj marsikateri škof, naj se zavodu sv. Jeronima ohrani čisto hrvatsko označje. Ko se je v poletju minulega leta v cerkvi zavoda priredil jugoslovenski državni grb in se je na poslopju razobesila modro-belo-rdeča zastava, je glasilo nadškofa dra Sarića v Sarajevu kaj razločno godrnjalo. Tudi sicer je bil ves episkopat skrajno nezadovoljen z vodstvom zavoda v rokah gospodov Biasottija in Butkovića. *Šele predočbe dostojanstvenikov jugoslovenske cerkve so sklonile kurijo k temu koraku.* Tu posega vmes tudi vprašanje staroslovenskega bogoslužnega jezika, čegar razširitev so jugoslovenski škofje v letu 1918. sami priporočali pri Vatikanu; pač pa se spojenju tega vprašanja s konkordatnimi pogajanji upirajo — zlasti sarajevski škof dr. Šarić in djakovski dr. Aksamović — najodločnejše.

Kakor vedenje jugoslovenskega episkopata spričo tega spornega vprašanja ne olajšuje kuriji, da bi odnehala, istotako slabi položaj beograjske vlade in vsebuje še nevarnost notranjih sporov med državo in Cerkvijo.

Zbornica načelno odobrila

zakonski načrt glede delovnih kolektivnih pogodb

RIM, 10. Na današnji seji je zbornica nadaljevala razpravo o zakonskem načrtu glede delovnih kolektivnih pogodb. Radi važnosti zakonskega načrta, ki ga je zbornica v načelu že sprejela, je bila na predlog ministrskega predsednika Mussolinija razprava o posameznih členih načrta preložena na jutršnjo sejo.

Vodstvo popolarske stranke odstopi?

Spremembe v uredništvu lista «Corriere della Sera»

RIM, 10. Popolari skušajo svojo stranko reorganizirati. Za 17. t. m. je sklican v Rimu sestanek popolarskega strankinega vodstva in popolarske parlamentarne skupine. V Rimu krožijo vesti, da bo strankino vodstvo na tem sestanku podalo ostavko. Gotovo pa je, da bo moral odstopiti strankin politični tajnik on. De Gasperi. Na njegovo mesto bo prišel beneški poslanec on. Umberto Merlin, ki je pripadnik popolarskega desničarskega krila. De Gasperi je soustanovitelj popolarske stranke in je bil izvoljen v tridentinskem okraju za poslanca. V zadnjem času so fašisti pričeli proti njemu živahno agitacijo, ker ga obdolžujejo avstrijakantstva.

MILAN, 10. Ker je prešel dnevnik «Corriere della Sera» v lastništvo bratov Crespi, so nastopile v njegovem uredništvu nekatere izpremembe. Iz političnih ozirov so izstopili iz uredništva on. Ettore Ianni, sen. Luigi Einudi, profesor Alberto Farchiani, glavni urednik Macio Borsa, Guglielmo Emanuel in Armando Rossini. Njihovemu vzgledu bodo sledili tudi drugi uredniki in sotrudniki.

Pretepi med turinskimi fašisti

Colisi Rossi poškodovan

TURIN, 10. Sinoči je v bližini fašistovskega sedeža v ulici Bogino nastal med fašisti pretep, tekom katerega sta bila močno poškodovana soravnatelj lista «Regno» comm. Colisi Rossi in cav. Valentino. Raditega so organi javne varnosti aretirali tri fašiste in sicer Gaetano Algerija, Victor Rizza in Luigi Frucchettija.

Z ozirom na ta dogodek je pokrajinski fašistovski tajnik odvetnik Tuminetti uvedel med fašisti strogo preiskavo, da se vzpostavi v turinskem fašju potrebna disciplina.

Delavski urad v Veroni razpuščen

VERONA, 10. Pokrajinska fašistovska uprava je razpustila pokrajinski delavski urad.

Zasedanje beograjske nar. skupščine

Odprava uvozne carine na pluge

BEOGRAD, 10. (Izv.) Narodna skupščina se je danes sestala na svojem novem zasedanju. Poslanci so prejeli tiskani proračun za prihodnje leto, katerega je finančni minister dal razdeliti v skupščini. Nadalje se je vzel na znanje odstop poslanca Ljube Nešića, novega jugoslovenskega poslanika v Pragi. Njegov mandat je prevzel Uzimović od samostojne demokratske stranke, kateri je danes tudi prisegel.

V nadaljnem je skupščina razpravljala o raznih prošnjah in pritožbah. Seja se je potem nadaljevala ob 18 uri. Na tej večerni seji je predsednik sporočil, da je anketni odbor za Lukinićevo afero končal svoje delo ter predložil zbornici svoje tozadevno poročilo.

Nar. skupščina je sklenila, da se bo vršila seja zbornice 14. t. m.; na tej seji se bo vršila debata o poročilu odbora za Lukinićevo afero. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri dopoldne in ima na dnevnem redu ratifikacijo stockholmske poštne konvencije in poročilo odbora za premenjanje zakona o poštni hranilnici.

Današnje zbornične seje so se udeležili vsi ministri in zelo veliko število poslancev in ker je zbornica zasedala zjutraj in popoldne, se niso mogle vršiti seje klubov.

Zvečer je bil S. Radić s svojo soprogo na dvoru, kjer ga je kralj pridržal na večerji.

Izredno zanimanje je bilo danes posvečeno tudi seji tarifne sekcije finančnega odbora, na katere dnevnem redu je bila razprava o uvozni carini na poljedelsko orodje, zlasti pa na pluge. Poslanec Demetrović je nastopil proti tej carini in tu so se izrekli za njegovo naziranje vsi radikalski člani sekcije in vsa opozicija. Pri glasovanju je bil Demetrovićev predlog sprejet in s tem se odpravlja v Jugoslaviji uvozna carina na pluge.

Chamberlain o Jugoslaviji

BEOGRAD, 10. Iz Ženeve je prejelo zunanje ministrstvo obvestilo, da je na seji sveta Društva narodov Chamberlain predlagal, da izreče Društvo narodov jugoslovenski vladi znak zahvalnosti in priznanja, ki je gostoljubno sprejela anketno komisijo Društva narodov v bolgarsko-grškem konfliktu in tako omogočila uspešno intervencijo Društva narodov.

Nova češka vlada sestavljena

Svehla zopet ministrski predsednik

PRAGA, 10. Po več nego tritedenski krizi se je končno posrečilo sestaviti vlado narodne koalicije, v kateri sodelujejo poleg dosedanjih koalicijskih strank tudi obrtniška stranka. Konflikti, ki so dosedaj sprečavali obnovitev koalicije, so bili izravnani na ta način, da je sporni portfelj prosvete prevzel agrarec vseuč. profesor dr. Srdinko, železnice soc. demokrat V. Bechyne, pravosodje agrarec dr. Višhovsky, vojsko narodni socijalist Stříbrny, pošte in brzojav pa msgr. Šramek. Dve ministrstvi sta prešli v likvidacijo: izenačenje zakonov in prehrana. Prvo je podrejeno ministru soc. politike dr.ju Winterju (soc. dem.), drugo je dobilo v bivšem ministru pravde dr.ju Dolanskem (kler.) interimističnega vodjo in likvidatorja. Ministrstvo financ je bilo izročeno priznanemu strokovnjaku bivšemu nar. dem. poslancu dr.ju Engliši, minister za Slovaško pa bo tudi v sedanjem kabinetu uradnik dr. Kallay.

V novem kabinetu ima republikanska stranka čsl. venkova (agrarci) 4 portfelje, narodno socijalistična stranka 3, odnosno 2, ker se ministra Beneša šteje kot strokovnjaka, soc. demokratska stranka 2 in vodstvo ministrstva za izenačenje, čsl. ljudska stranka 2 in vodstvo ministrstva za prehrano, narodni demokrati 1 in obrtniška stranka 1 portfelj.

Predsednik republike je včeraj imenoval novo vlado v sledeči sestavi:

Predsedstvo: A. Švehla (agr.); zunanje zadeve: dr. Beneš (nar. soc.); notranje zadeve: dr. Nosek (čsl. ljudska stranka); prosveta: dr. Sardinko (agr.); pravosodje: dr. Viškovsky (agr.); trgovina: inž. Dvoraček (nar. dem.); promet: Bechyne (soc. dem.); javna dela: Mlčoch (obrt. str.); poljedelstvo: dr. Hodža (agr.); vojska: Stříbrny (nar. soc.); socijalna skrb in izenačenje zakonov: dr. Winter (soc. dem.); pošta in brzojav: mons. Šramek (ljudska stranka); narodno zdravje: Tučny (nar. soc.); vodstvo prehranbenega ministrstva je poverjeno dr. Dolanskemu (lj. stranka); za finančnega ministra je imenovan prof. dr. Engliš; za ministra za Slovaško dr. Kallay.

Pogreb pisatelja Reymonta

VARŠAVA, 10. Danes se je na svečan način izvršil pogreb pisatelja Reymonta. Udeležili so se pogreba predsednik ljudovlade, ministrski predsednik Skrzynski ter člani vlade, predsednika in člani obeh zbornic. Tem so sledili celokupni diplomatski zbor, številni zastopniki znanstvenega in pisateljskega sveta ter mnogobrojna množica.

Poljski proračun

VARŠAVA, 10. Ministrski svet je po odobritvi smernic ekspozeja finančnega ministra Zdjiechowskega odobril načrt proračunskega provizorija za prvo četrtletje leta 1926. kakor tudi zakonski načrt o sredstvih za ohranitev proračunskega ravnotežja.

Na včerajšnji seji sejma je podal finančni minister Zdjiechowski svoj finančni in gospodarski ekspoze, pri čegar izdelavi so to pot sodelovali vsi člani vlade. Ekspoze vsebuje neprikrito resnico o sedanjem finančnem in gospodarskem položaju države in navaja sredstva za dosego proračunskega ravnovesja in za sanacijo valute. Državni izdatki v l. 1926. bodo reducirani za 500 milijonov zlatnikov. Predvideno je tudi znižanje uradniških plač.

Trgovinske vezi med Italijo in Poljsko

VARŠAVA, 10. Poljska agencija objavlja sledeče številke, ki se nanašajo na trgovinske vezi med Poljsko in Italijo v prvi polovici leta 1925.

Uvoženega je bilo na Poljsko za 42 milijonov zlotov blaga, medtem ko je lanskega leta v istem času uvoz znašal 46 milijonov.

Kar se pa tiče izvoza, katerega vrednost je v prvi polovici leta 1924. znašala 800 tisoč zlotov, se je stvar nekoliko izboljšala. V prvih šestih mesecih tega leta je bilo namreč izvoženega za 4 milijone in 300 tisoč zlotov blaga.

Bogoljubov — svetovni šahovski mojster

MOSKVA, 10. Končal je danes mednarodni šahovski turnir, kateri se je vršil v Moskvi in ki je trajal baš cel mesec.

Prvenstvo je odnesel Rus Bogoljubov s 15 točkami in pol; drugi je Lasker s 14 točkami in pol, tretji pa Capablanca s 13½.

Direkten promet preko sovjetske Rusije

MOSKVA, 10. Tukaj je bila otvorjena mednarodna železniška konferenca, katere naloga je uvesti direkten promet med zapadno Evropo in vzhodno Azijo preko sovjetske Rusije. Na konferenci so zastopane Nemčija, Francija, Japonska, Letska, Estonska, Litvanska in Poljska. Nameravana direktna proga bo dolga 14.000 km. Potovanje iz Tokia v Pariz bo trajalo 14 dni.

Odpuščanje delavcev v Westfalskem

Kriza nemške veleindustrije

ESSEN, 10. V westfalski železni in deloma tudi premogovni industriji je nastopila kriza. Delavski trg se je pretekli teden še poslabšal. Računajo, da bo kriza v premogovni industriji trajala še več mesecev. Brezposelnost rudarjev narašča od dneva do dneva. Dne 15. t. m. bo odpuščenih 2000 in koncem leta še 6000 rudarjev in rudarskih nastavljencev. V prvi vrsti so prizadeti slovenski rudarji na Westfalskem. Vodstva premogovnikov so najprej odpustila vse delavce in rudarje, ki niso nemški državljani. Položaj slovenskih rudarjev na Westfalskem postaja vedno bolj težaven in kritičen. Število brezposelnih rudarjev v decembru se pomnoži za 11.000.

Število rudarjev v westfalskem revirju znaša začetkom decembra 26 tisoč. V Porenju znaša celokupno število brezposelnih 100.000. Znatna brezposelnost se pojavlja tudi na Hesenskem. Svetovna industrija podjetja Krupp so sklenila reducirati svoje delavstvo od 24.000 na 10.000. Položaj Kruppovih tovarn je glasom obiave glavnega vodstva nevzdržljiv. Splošni polom podjetja je skoraj neizbežen. Vodstvo je primorano iz razlogov štedenja skrčiti obrat na minimum. Podjetju primanjkuje tudi velikih naročil. V splošnem se nadejajo vodilni krogi Kruppovih podjetij, da se sčasoma izboljša položaj, čeprav konec krize še ni na vidiku.

Kontrola Društva narodov

nad Avstrijo — odpravljena

DUNAJ, 10. Pogajanja s finančnim odborom Društva narodov glede odprave oziroma izpremembe kontrole v Avstriji so se včeraj končala. Sicer so bile glavne točke v načelu določene in sprejete že meseca septembra ter je bilo že takrat sklenjeno, da preneha kontrola v bistvu s 1. januarja 1926., vendar so bila potrebna dolgotrajna pogajanja glede posameznosti režima prehodne dobe, to je do 1. julija 1926.

Na podlagi doseženega sporazuma se v bistvu odpravlja nadzorstveno delovanje generalnega komisarja Društva narodov z novim letom, vendar pa poteče misija dr. Zimmermanna šele 1. julija 1926. Od tega dne naprej se bo vršila kontrola samo še v obliki poslovnega odbora upnikov Avstrije. V bodoče bodo prevzemali zastavljene dohodke pooblaščenci upnikov, od katerih bo po eden v Bruslju, Londonu in Stockholmu. S tem bo zaključeno poslovanje generalnega komisarja. Od 1. julija naprej se bo izvajala kontrola le še nad tobačnimi in carinskimi dohodki. V vprašanju kreditnih preostankov so bile dosežene največje ugodnosti. Preostali krediti se bodo lahko brez težkoč porabili za investicije. Proračun za l. 1927. bo sestavljen že brez vsakega nadzorstva z normalno odgovornostjo avstrijske vlade in parlamenta.

Program španskega diktatorja

Predsednik portugalske republike odstopil

MADRID, 10. Ministrsko predsedništvo je objavilo daljšo noto, v kateri izjavlja, da se bo vlada pričela v prvi vrsti baviti z vprašanji državne uprave in nato z normalnim ustavnim režimom. V dobi, ko bo izpreminjala ustavo, bo vzdrževala red v notranjosti dežele s pomočjo izrednih ukrepov. Vlada ne bo trpela propagande onih političnih strank, ki bi utegnile ogrožati državno varnost, in je pripravljena odobriti potrebno diktaturo v svrho politične sanacije v Španiji. Tekom tega meseca bodo ministri pripravili organizacije za izvajanje njihovih načrtov, tako da bodo mogli že v prihodnjem polletju predložiti resorne proračune.

Glede Maroka dostavlja nota, da se maroško vprašanje nahaja v ugodnem štadiju. Vlada bo nadaljevala politiko direktorija ter okrepila prijateljstvo s Francijo. Nadeja se, da bo maroško vprašanje rešeno v prihodnji pomladi.

LIZBONA, 10. Predsednik republike bo danes podal ostavko. Zbornici se bosta sestali jutri v petek, da izvolite novega predsednika. Kot najresnejši kandidat prihaja poštev Bernardino Machada, bivši predsednik republike.

Francija in Vatikan

PARIZ, 10. Zbornica je zavrnila predlog komunistov, naj bi se zastopstvo Francije pri Vatikanu odpravilo.

Povišanje železniških tarifov v Franciji

PARIZ, 10. Višji upravni svet železnice je sklenil predlagati ministrstvu za javna dela, naj s 1. januarja 1926. poviša tarife za prevažanje oseb na železnicah v sledeči meri: 20% za I., 30% za II. in 40% za III. razred.

Vohunski urad v Parizu.

PARIZ, 9. Vsi listi obširno pišejo o vohunski aferi, v katero so zapleteni neka Francozinja in trije Angleži. Oskrbovali so vohunsko službo za Veliko Britanijo, na katere račun mnogi listi ostro cikajo.

Dognano je, da je trojica Angležev, skupo s Francozinjo Marto Moreuil, bila v službi angleškega vojaškega informacijskega urada «Intelligence Service». Svoj urad je imela ta vohunska družba v neki moderni prodajalni radiobrzojavnih aparatov, ki je koma par korakov oddaljena od pomorskega ministrstva.

Preiskovalni sodnik Peyre je dal natančno preiskati trgovino, kjer je družba imela svoj urad, in je preiskavi prisostvoval v družbi višega častnika zrakoplovstva.

PARIZ, 10. Z ozirom na vest, ki so jo priobčili listi, da se vodi preiskava proti nekaterim angleškim podanikom, zastopnikom neke angleške tvrdke za brezžični brzojav v Parizu, ki so obdolženi vohunstva, izjavlja tukajšnji zastopnik Velike Britanije, da noben urad angleške vlade ni v zvezi z dotično družbo in da tudi ime prizadete tvrdke ni nikomur na Angleškem znano.

Nevaren stric perzijskega šaha

PARIZ, 10. Bivši perzijski šah Ahmed Riza je zaprosil francosko policijo za varstvo, ker je te dni prejel od svojega strica v Maroku pismo, v katerem se mu grozi z umorom, ako ne plača 50.000 dolarjev. Bivši šah označuje svojega strica kot nasilnega človeka in v strahu, da bi ne izvršil nanj atentata, je zaprosil za varstvo policije.

Velikanski požari

ROUDAIX, 10. Včeraj ponoči je nastal v tukajšnji bombažni predilnici velik požar, ki je povzročil nad 1200 milijonov frankov škode.

LONDON, 10. V ladjedelnici v Hullu je izbruhnil včeraj ponoči požar, ki je popolnoma uničil vse naprave. V pristanišču zasidrani parniki so morali naglo odpluti, da jih niso zajeli plameni. Tudi več vlakov se je moralo odpeljati. Po dosedanjih poročilih ni človeških žrtev, pač pa je požar napravil ogromno materijalno škodo.

Slabi izgledi za avstrijsko vojsko

DUNAJ, 10. Včeraj so se, kakor običajno vsako leto, pričela novačenja za avstrijsko zvezno armado. Ob tej priliki se je pokazala beda dunajskega prebivalstva v grozni luči. Zaradi velike brezposelnosti se je pred poslopjem, kjer se vrši novačenje, zbralo veliko število deloma še mladih brezposelnih ljudi. Od priglašenih jih je bilo spoznanih za sposobne le 10 odstotkov, ostale pa so morali po soglasnem mnenju vojaških zdravnikov zavrniti kot nesposobne in oslabele zaradi nezadostne prehrane.

Volitev novega drž. predsednika na Portugalskem

LISBONA, 10. Danes bo predsednik ljudovlade podal ostavko. Obe zbornici parlamenta se bosta sestali v petek, da izvolita novega državnega predsednika.

Izmed kandidatov, kateri imajo nekaj verjetnosti da uspejo, bo najbrže izvoljen Bernardin Machada, nekdanji predsednik republike.

Nitti se je nastanil v Franciji

CURIH, 10. Danes predpoldne je Nitti zapustil Curih ter odpotoval v Pariz, kjer se bo nastanil za delj časa.

Politične vesti

POLOŽAJ V JUGOSLAVIJI

V nedeljo se je vršilo v Beogradu zborovanje radikalne stranke. Politični krogi so z veliko napetostjo pričakovali govora radikalnega prvaka Ljube Jovanovića, računajoč, da se bo po njegovih izvajanjih moglo soditi o sedanjem položaju, oziroma o namenih vladne koalicije.

Posebno se v govoru Ljube Jovanovića podčrtuje odstavek o vprašanju revizije ustave. Priznava, da ta ni dovršena. Toda boljša je katerasibodi ustava, nego nikaka. Ustava pa se more spremeniti in od radikalske strani je prišel pameten predlog, naj se ustava uvede v življenje, da se ustvarijo zlasti samouprave, a potem naj se bo govorilo, koga boli. Hrvati niso sodelovali na ustvarjanju ustave in došlo je do borbe. Volitve v letih 1923 in 1924. pa so pokazale, da niti radikali ne morejo zlomiti hrvatskega gibanja, niti ni moglo to poslednje zrušiti radikalno stranko. S preokretom v Radićevi stranki pa se je situacija izpremenila iz temelja. Dosežen sporazum je znamenit zgodovinski čin za politični razvoj v Jugoslaviji.

Na naslov prečanskih Srbov, Hrvatov in Slovencev je zaklical Ljuba Jovanović: Vsi imate enako pravico do najsvetejše zaščite in tudi do zaščite od strani radikalne stranke. Kajti ta stranka je stranka Srbov, Hrvatov in Slovencev! Treba pa, da se izvede ustava. *Oživeti morajo samouprave*, je ponovih Jovanović. Govornik je priznaval, da je velika škoda za državo, za nje finance in za dobro upravo, pa tudi za politično vzgojo naroda, ker samouprave še ne obstojijo. Centralistični in po velikem delu birokratski sistem ne odgovarja pravim narodnim potrebam. Ravno zato pa je potrebno, da se najprej izvede ustava in da se bo potem, ko se pokaže, kaj ni dobrega, razpravljalo, kakor je dostojno čestitih ljudi. Govornik je uverjen, da pride spoznanje, da treba ohraniti vse tiste velike moči, ki obstojijo v deželi. Narod, ki živi v veliki deželi, bogati po naravi, si pridobi in zagotovi — če mu bo dana možnost dela — odlično mesto med narodi, ki bo odražalo vse bogastvo domovine.

Bistvene točke v govoru Ljube Jovanovića so torej: ustava naj se izvede, ustanovijo naj se samouprave, po pridobljenih izkustvih naj pridejo spremembe in sporazum med radikali in hrvatsko seljaško stranko, ki je sreča za državo. Te odločne in z veliko toploto podane izjave Ljube Jovanovića so tem pomembnejše, ker so opozicijske stranke ravno tega odličnega politika, oziroma njegovo pretvezno nesoglašanje s Pašićem imele vedno v svojih računih za borbo za zrušitev sedanjega režima, slonečega na podlagi sporazuma z Radićem. Pomembno je tudi, da so Jovanovićeva izvajanja — kakor zatrjajo radikalska glasila — napravila povoljen vtis tudi na zmernejši del opozicije, posebno pa pri Davidovićevih demokratih. Po izvajanjih Ljube Jovanovića in posebej še Laze Markovića na radikalskem zboru si moremo domnevati, da je pritegnitev davidovičevcev k vladni kombinaciji v obsegu verjetnosti morda v nedaljnji bodočnosti.

DNEVNE VESTI

Arnaldo Mussolini o vprašanju italijanskega tiska

«Popolo d'Italia» je dne 9. t. m. objavil pod naslovom «Nel campo nostro» članek Arnalda Mussolinija, v katerem pisec obširno razpravlja o vprašanju fašistovskega tiska v sedanjem političnem trenutku.

Piše, po raznih drugih izvajanjih, da — medtem ko je vsa Italija globoko čutila vrvenje obnove, in medtem ko ni noben sloj ostal trd in gluh napram fašizmu — se je tisk vedno obotavljal in se še obotavlja.

«Kaj storiti?» se vprašuje članka. «Dvoje sil, dvoje mišljenj, dva sveta sta si v nasprotstvu. Napad je bil neizbežen in po prvih posledicah se razume, da je fašizem izšel zmagovit tudi iz tega boja.

«Toda sedaj nastaja vprašanje», — nadaljuje Arnaldo Mussolini — «če kaže fašizmu nadeti črno srajco vsem italijanskim dnevnikom in torej tudi onim listom, kateri že radi tradicije razvijajo protifašistovsko delovanje.»

Na stavljeno vprašanje si člankar odgovarja takole: «Mi ponavljamo na tem mestu naš dvom, da bi bilo pofašistenje celokupnega tiska koristno. Tak tisk bi imel omejeno nalogo, ki bi se z lahkoto izčrpavala v pojasnjevanju vsakdanje politike.» Nadalje pravi, da se fašizem nikakor ne sme bati kritike. Ni je hujše stvari, kot misel na Italijo, ki bi jo tvorili sami z izkaznico opremljeni ljudje in kjer bi se pogrešalo sleherno bodrilo s strani opozicije. Ne bi bilo baš varno sesti na take lovorike.

Ker se danes mnogo govori o zatretju, drugačni usmeritvi, o združitvi in o ustanovitvi novih listov, poudarja, da je umestno pomiriti italijanske časnikarske kroge. Tisk je jako delikaten element, katerega se ne sme prepustiti kar tako, na slepo, «ukoreninjenim nasprotstvom in zastareli površnosti». Potrebno da je radi tega nadzorovanje, kar pa ne pomeni zavojevanja.

Prošnja na slov. življ!

V juliju t. l. smo pokopali v Dolini J. Pangerca, moža, ki je žrtvoval vse svoje duševne in telesne moči za kulturni, gospodarski in politični napredek istrskega kmeta. Pot njegovega življenja ni bila posuta s cvetjem, grda, strma in trnjeva je bila Kljub temu ni obupaval tudi v najljutejših bojih. Kremenit značaj je bil, ki ga ni omajala najhuša vihra in ne zvabila še tako sladke in milodoneče besede.

Sad svojega dela, ki nam ga pok. Pangerc zapušča, bo poznim rodovom pričal o njegovih neminljivih zaslugah. To so predvsem naše moderne šolske stavbe po vseh vaseh, ceste, mostovi, razne ustanove, kakor: Posojilnica, Kmetska zadruga, Bralno pev. društvo «Vodnik» i dr. Neutrudljiv učitelj narodnega in cerkvenega petja. Opravljal je organistovsko službo celih 40 let.

Pangerc je bil leta 1911. skoraj soglasno izvoljen kot kmetski zastopnik v deželni zbor in je bil kasneje tudi deželni odbornik.

Zasluge pok. Pangerca so — ne le za občino dolinsko, pač pa za ves istrski narod — tako velike, da mu mora ta narod postaviti viden spomenik!

V ta namen se je sestalo večje število pokojnikovih prijateljev in izvolilo podpisani odbor, ki ima namen zbirati prispevke za postavitev Pangerčevega spomenika.

Izvršujoč naloženo mu nalogo, se tedaj podpisani obračajo s prošnjo do vseh prijateljev in znancev, do vsega hvaležnega naroda, ki razume, da je bilo Pangerčevo delovanje res tako, da zasluži, da se mu postavi trajen spomenik, da dopošljejo svoje prispevke na blagajnika odbora, t. j. na **Ivan-a Sancin, v Dolini (S. Dorligo) št. 92.**

Vsi darovi bodo objavljeni v naših listih.

Odbor za postavitev Pangerčevega spomenika: Josip Čuk, s. r., Ivan Sancin, s. r., Andrej Štrani, s. r.

— **Smrta kosa.** Članu g. R. Vidrihu in spoštovani družini ob bridki izgubi blagega očeta naše iskreno sožalje. — «Čitalnica», Trst - Sv. Jakob.

— **Reklame na dopisnicah odobravljene.** Poštno ravnateljstvo sporoča, da je bil z odlokom-zakonom št. 1951 od 15. oktobra 1925. razveljavljen kr. ukaz od 15. julija 1923 št. 1691 o reklamah na poštnih dopisnicah Dopisnice s takimi reklamami, katere bi se v bodoče oddale na pošto za dostavitev naslovljencem, se bodo vrnile odpošiljateljem, pri čemer se bo po možnosti opustilo žigosanje znamk, ki se bodo nahajale prilepljene na istih.

Društvene vesti

S. d. «Adria». Danes zvečer setanek vseh članov in članic.

— **S. k. «Jadran»** daje na znanje svoj pravi naslov, ki se glasi: S. K. «Jadran», Herpelje-Kozina.

Iz tržaškega življenja

— **Zgodba kljuseta.** Slabo vreme imamo. Mraz je, in če še burja piha, pa je joj! Hudo je človeku, če stanuje izven mesta, pa ima v njem opravka. In še kakšen opravek! Vsak dan, vsako božje jutro v mesto! Pa ko bi še prazen hodil, naj bi še bilo! A tisti voziček, tisti nesrečni voziček, ki ga mora človek dan za dnem porivati proti mestu, samo za to, da ga potem spet privleče domov. Eh, hudo je, hudo človeku, če se z vrtnarstvom bavi in če od zelenjave živi. Kako bi vse drugače živel, ko bi imel konjiča, iskrega konjiča! Ne bi bilo več treba porivati vozička, še hojo bi si človek prihranil; na voz bi sedel, pa bi živalica vlekla. In ob nedeljah... hm! Človek bi si že lahko kaj privoščil. — Pa bi tudi osliček lahko stvar opravljal, če bi že do konja ne mogel. Je sicer malo trmasta žival osliček, a boljši je pa vendarle kot nič.

Pa bi bilo res predolgo, ko bi hotel prav vse popisati, od konca do kraja, kar je razmišljal in si želel Jermanov Jakob, ko je vsako božje jutro, pa naj bo vreme tako ali tako, porival svoj voziček, na katerem so se nahajale polne vreče zelenjave, proti trgu.

Predvčerajšnjim pa, ko je šel zjutraj po ulici Rossetti, je pred neko hišo zapazil k vozu vpreženo kljuse, ki se je držalo še nekam pogumno na svojih štirih podstavkih. Voz, ki je bil naložen z vrči mleka, našega Jakoba ni prav nič zanimal, pač pa je vrgel svoje oči na pravkar omenjenega zastopnika konjskega plemena.

«Hm!», si je mislil Jakob in pri tem skimal z glavo, «revna živalica, revna.» Pa se je obenem spomnil tudi na star pregovor, ki uči, da se darovanemu konju ne gleda na zobe. «Z mano boš šel,» je razsodil, odpregel konja in ga gnal proti Kadinu, kjer stanuje.

Mlekarica Svetina Ivanka, zakonita lastnica četverokolesnega voza in četveronožne živali, pa se je — ko je prišla iz hiše, kamor je bila nesla mleko — nemalo začudila, ko je videla, da so ji odpeljali konja.

Tekla je na orožniško postajo, ki se nahaja v ul. Istituto in je tam prijavila tatvino. Pa je reva kljub temu skoro obupala, da bo še kdaj ugledala svojega konjiča.

Oko postave je pogledalo na Kjadin in ugledalo tam Jakoba, ko je baš napenjal možgane in razmišljeval, kam naj bi spravil kljuse. Te hude skrbi so ga rešili orožniki, ki so kljuse peljali spet k mlekarici, njega pa... v ulico Coroneo.

— **Nesreča v prosti luki.** Včeraj okolu poludne, se je v tukajšnji prosti luki, pred Javnimi skladišči, dogodila huda nesreča, pri kateri bi bil kmalu izgubil življenje 45-letni težak Amedeo Bortoluzzi, stanujoč v ul. Petronio št. 10. Prišel je z nekim drugim delavcem in z voznikom v prosto luko po blago, pa je potem hodil vozu ob strani. V svoji zamišljenosti ni zapazil da se zmerom bolj bliža železniškim vozom ter da postaja prostor med temi in onim vozom, katerega je spremljal, vedno ožji. Občutil je to, ko je bilo že prekasno in ga je voz že pritisnil ob železniške vozove. — Zdravnik rešilne postaje mu je dal prvo pomoč, nakar so reveža prepeljali v bolnišnico. Nekaj reber ima polomljenih in zadobil je tudi hude notranje poškodbe. Sprejeli so ga v IV. oddelek.

Vesti z Goriškega

Promocija.

Te dni je bil promoviran na vseučilišču v Sieni za doktora prava tolminski rojak Slavko Tusulin. Novemu doktorju naše najiskrenejše čestitke!

Smeli načrti.

V nedeljo, dne 6. decembra, je predaval v sejni dvorani goriške mestne palače inž. Medardo Carretta - Colli o svojih načrtih za gospodarski povzdig goriške dežele. Po kratkem uvodu je predavatelj razvil pred številnim občinstvom sledeče svoje načrte, ki na bi prinesli goriški deželi in goriškemu mestu toli zaželjeni gospodarski napredek in z njim združeno blagostanje.

1) Zgradbo električno-tramvajkih prog Gorica - Krnica - Črni vrh - Idrija, Črni vrh - Logatec, Gorica - Gradež in Gorica - Sv. gora. Dolžina vseh prog bi znašala približno 140 km.

2) Letovišče na Krnici, ki naj bi predvsem obsegalo en razkošen prvovrsten hotel z vsemi za tak hotel potrebnimi pritiklinami, kakor so gledišče, plesna dvorana, biograf i. dr., nadalje en drugovrsten hotel, gostilne, mlekarne, nov občinski dom s pošto in orožniško postajo ter novo cerkev.

3) Zgradbo vodovoda, ki naj bi poleti in pozimi zalagal letovišče s pitno vodo.

To bi bili v glavnih obrisih oni načrti, s katerimi bi hotel inž. Carretta - Colli gospodarsko povzdigniti goriško deželo, oziroma enega iz njenih najlepših, a na bolj zanemarjenih delov. Ti načrti so tako lepi in tako zapeljivi, da ga ni menda na Goriškem človeka, ki bi jih ne podpisal z obema rokama. Ali načrti so eno, a njih uresičenje je zopet nekaj drugega. Načrte izdelati ni ravno tako težko strokovno naobraženemu človeku, pač pa je neznansko težko njih uresničenje, zlasti pa uresničenje tako smelih načrtov.

Pred časom so zasnovali Goričani mnogo skromnejši načrt: na Lokvah so hoteli zgraditi velik, moderen hotel, za katerega je neki goriški inženir že izdelal načrt; ustanovili so delniško družbo, ki naj bi nabrala potrebni kapital v znesku 1,250.000 lir; od države so izposlovali celo dovoljenje, da posamezniki lahko spremenijo njim pritikajočo vojno odškodnino v delnice družbe. Ali kljub bobneči agitaciji in navzlic vsem tem ugodnostim je akcija za zgradbo hotela na Lokvah vsaj zaenkrat popolnoma zmrla.

Toreji niti 1,250.000 lir za zgradbo modernega hotela na Lokvah ni bilo mogoče nabrati! Odkod pa naj bi se vzeli oni težki milijoni, ki bi bili potrebni za uresničenje lepih, toda smelih načrtov inž. Carretta - Colli-ja?! Predavatelj je obljubil, da bo takoj vstopil v stike z državnimi organi in s kapitalističnimi krogi, ki naj bi mu omogočili čimpreje uresničenje njegovih načrtov, pri čemer mu želimo najlepših uspehov.

Zato naj se nikar ne jezi in huduje, če mu razkrivamo svoj strah, da bodo morali naši znanci še vedno hoditi peš na Sv. goro in v Trnovski gozd, ko ni njega ni nas že davno več na svetu ne bo. Ako pa se že jaz popeljem v tramvaju na Sv. goro, tedaj naj bo iž. Carretta-Colli trdno uverjen, da spijem pri Černetu en liter na njegovo zdravje!

Otvoritev tolminske gimnazije.

V soboto se je vršil v Tolminu svečan pogreb nekdanjega slov. učiteljišča in krst novoustanovljene tolminske gimnazije. Pogreba in krsta so se udeležili tržaški šolski skrbnik Reina, goriški podprefekt cav. Scotti, zastopnik prosvetnega ministrstva Graziussi, kakor tudi zastopniki mestnih oblastnij, profesorski zbor in šolska mladina. Šolski skrbnik g. Reina je poudarjal v svojem govoru skrb vlade, ki je hotela ohraniti Tolminu srednjo šolo. Po končanih govorih so zapeli nekdanji gojenci slovenskega učiteljišča in sedanji gojenci italijanske gimnazije par patrijotičnih pesmi, nakar so se pogrebci in krstni botri obenem zbrali v občinskem domu, kjer jih je pogostil komisar Mrak.

Tolmin ni na svojo novo šolo prav nič ponosen, ker se zaveda, da je obsojena na skorajšnjo smrt.

Zvezin zbor. - Goriški krožek.

V nedeljo, 13. t. m., vaja v gornjih prostorih Trgovskega doma. Vadi se program zadnjega goriškega koncerta.

Prometne spremembe.

Avtomobilsko progo Gorica-Komen, katero je dosedaj oskrbovala tvrdka Quattro & Carnevalli, je prevzela dne 7 t. m. v oskrbo tvrdka F. Ribi & Comp. Vozovi odhajajo iz Gorice ob 16.30 in prihajajo v Komen ob 18. uri; iz Komna odhajajo ob 7.45 in prihajajo v Gorico ob 9.15.

Manifestacija «Zveze prosvetnih društev v Kozani.

Brez najmanjše reklame je prihitelo v nedeljo, 6. t. m., ljudstvo iz vseh vasi, da s svojo udeležbo manifestira za našo prosvetno matico v Gorici. Že zjutraj so prišli delegati raznih društev v Kozano, da slišijo predavanja. Kot govorniki so nastopili gg. dr. Trošt, Jelinčič, Rejec in Krašna. Predavanja so bila dokaj zanimiva. Predavanjem so prisostvovali zastopniki izobraževalnih društev iz Medane, Biljane, Vipolž, Kojskega, Hlevnika, Višnjevika in Kozane. Popoldne se je vršila skupna prireditev. Ljudstvo je v trenutku napolnilo dvorano do zadnjega kotička, tako da mnogi niso dobili več prostora, akoravno je dvorana največja v Brdih. Moralen kakor tudi materijalen uspeh je bil zadovoljiv. Vseeno pa program v celoti se ni izvedel. Od 21 točk jih je prišlo na oder komaj 8. Tako smo pričakovali nastop Goričanov z igro «Knez Volkun». Ni jih bilo, — najsi so nas varali do neposrednega nastopa. Ravnotako ni bilo Nivičarjev z igro «Samosvoj». Tako je vse breme ostalo na Kozani. Ako bi Kozanci vedeli, da drugih dveh iger ne bo, bi se bili gotovo bolje pripravili. Ravnotako ni bilo godbe iz Kojskega, katera je bila obljubljena, niti pevskih zborov iz Medane, Kojskega in Njivic. Nastopili so samo Kozana in Biljana.

Kot prva točka je bil nastop pevskega zbora Kozana z narodnima pesmama Opazili smo, da zbor ni več tako polnoštevilen kot nekdaj. Izvajanje samih pesmi je bilo precej dobro.

Recitacija Cankarjevega «Gospoda stotnika» ni bila podana kar najboljše in je pustila poslušalce hladne. Vipolžki pevski zbor se je izborno izkazal s svojo pesmijo. Posebno pa je žela «Plaušarica», igrana od gojenke Škoparis, buren aplavz. Gospodični moramo samo čestitati. Vaška slika «Mati» se je tudi posrečila. Večina igralcev — najsi so vsi prvikrat nastopili — je hrabro stopila na deske. Mati je izvrstno rešila svojo vlogo, ravnotako Rade. Mara premalo izvežbana, — oder ji je bil tuj. Fantovsko petje za odrom je umirilo publiko in jo držalo v napetosti do konca igre. Čule so se priložbe, da pretiho izgovarjajo besede; to naj si igralci zapomnijo. Pa tudi gledalci naj ne bodo v prihodnje tako glasni. Višek priznanja je žel pevski zbor Biljana «Pozimi iz šole», spremljan od biljanskega orkestra, kateri je naravnost elektriziral poslušalce. Aplavza ni bilo nikoli dosti, dokler ni zbor svoje pesmi ponovil. Ravnotako pri drugi pesmi. Vidi se pač, da se je g. Kožlin jako potrudil. Isto priznanje je imel pod njegovim vodstvom biljanski orkester. G. Kožlin je vse nedostatke popravil in zato mu je bila tudi publika hvaležna in ni štedila s ploskanjem. Publika je bila s prireditvijo zadovoljna.

Nočni napad na deklico.

Ko sta v sredo zvečer korakala mestni čuvaj Karol Atena in poljski čuvaj Marij Petarin po samotni ulici Blaserna, sta zaslišala iz polja obupno stokanje, ki je takoj vzbudilo njuno pozornost. Moža postave sta takoj krenila v smer, odkoder so prihajali obupni klici. Ko sta se približala usodnemu mestu, sta opazila v temi moško postavo, ki se je ob njunem približanju brzo dvignila ter zbežala. Atena se je spustil v tek za ubeglecem, kateri se je šele tedaj ustavil, ko mu je Atena zagrozil, da bo streljal. Petarin pa je medtem negoval in tolažil mlado, preplašeno devojko, katero je malo prej hotel zlorabiti pobegli moški, ki se imenuje Ivan Stenghel. 29 let stari Stenghel, ki je rodom iz Zagreba in je bil že večkrat izgnan, je bil prepeljan v goriške zapore.

Goriška porota.

V sredo je končala prva porotna obravnava v zimskem zasedanju goriške porote proti slikarju Ivanu Maggioli od Gaetana, ki je bil obtožen radi ropa v škodo majorja viteza Tavoni-ja. Tekom obravnave se je posrečilo obtožencu dokazati svojo nedolžnost, vsled česar je bil Maggioli oproščen in nemudoma izpuščen iz zaporov.

IZ KOMNA.

V nedeljo je tukajšnja mladina priredila običajno Miklavževo prireditev, v prvi vrsti za otroke, potem za odrasle. Letos je Miklavž delil darila otrokom doma, odraslim pa v Budovi dvorani. Točno ob 4.30 se je začela igrati igra «Satan», katero so posetili povečini mali otroci. Zvečer ob 7.30 se je začela zbirati odrasla mladina in drugi vsi tisti, ki jim je Miklavž v sanjah kaj obljubil. Ob 9. uri se je uprizoril igrokaz v enem dejanju «Satan», kateri je bil še precej z dobrim uspehom podan. Nato je sledil komični prizor «Kmet in fotograf» (za kmeta smo stavili «Indijanca»), kateri je nudil gledalcem nekoliko smeha, nato se je nepričakovano pokazal na odru sv. Miklavž v spremstvu angelcev. V lepih besedah je orisal svoj pomenljiv prihod ter priporočal pokorščino in ljubezen eden do drugega. Nato je začel razdeljevati darila s pripombo, da se mora vsak poboljšati. Cela prireditev bi pustila vsakemu prav dobre vtise, samo žal, da je bila dvorana mnogo premajhna. To je bil tudi vzrok nezadovoljnosti med posamezniki, ki so morali oditi brez vsake najmanjše zabave.

Iz Kostanjevice.

Bralno in pevsko društvo «Zora» v Kostanjevici prodaja dvajset tamburic t. j. glasbil za popoln tamburaški zbor. Blago hrani Spačal France št. 111, pri katerem se zve za ceno omenjenim glasbilom.

Spominjajte se ob vseh prilikah z darovi Dijaške kuhinje v Gorici

Vesti iz Istre

Volk v Hrušici.

V Hrušico se je v teh dneh hude zime priklatila prikazen, ki smo jo dosedaj poznali le iz knjig o živalstvu. V vasi se je namreč nakrat pojavil volk, pa ni na svojem pohodu napravil večje škode; no, eno ovco je vendar raztrgal in jo tudi do polovice požrl. Med vaščani vlada seveda veliko razburjenje in strah, po Avemariji se skoro nihče ne upa več iz hiše. Kruti četveronožec je najbrže zbežal pred hudo zimo na Snežniku doli v človeško naselbino.

DAROVI

— **Za božičnico «Splošnega slov. žen. društva v Gorici»** so nabrale članice «Pevskega in bralnega društva» v Črničah L 57.80, in sicer so darovali: Iv. Koron L 1, Al. Črnigoj — 50, Frančiška Ušaj 0.50, Podgornik Rafaela 0.60, Marica Volčič 3, Bernarda Toplikar 1, Ivan Kosovel 1, Fr. Fišer 5, Ter. Lojk 1.50, Milka Kosovel 1, Baša Franc 1, Peršič J. 1, Leban Jožefa 1, Ivan Volčič 2.50, Podgornik Ant. 1, Brankovič Ivana 0.35, Ipavec Franč. 0.40, Stančič Jožef 0.25, Lozar Fr. 0.80, Ušaj Al. 1, Stančič Albin 10, Ivan Kosovel 2, Jos. Ušaj 2, Frajo Faganel 2, nečitljivo 4, Lojk Jos 2, Fr. Faganel 1, Lojk Al. 2, Vouk Mar. 0.70, Ivan Rijavec 1, Ant. Ušaj 1, Lojk Emil 1, Bavcon Karol 1, Faganel Leop 2.30, Leban Fr. 1.20.

Gosp. U. Brešan v Podgori nabrala: Stanič Stanko 5, Emilija Hvala 2, Karolina Brešan 5, Milka Klančič 10, Afra Brešan 8, Mar. Nemec L 5, Terpin Ant. 5; skupaj L 40.

Tvrdka Ruggero Venuti poslala 4 oblač. blaga. — Najlepša hvala vsem blagim darovalcem!

— V zadnjem izkazu darov, podeljenih od g. Križmana raznim društvom in ustanovam, je bilo pomotoma izpuščeno «Pevsko in glasb. društvo».

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 10. dec. Amsterdam od 990.— do 1005.— Belgija od 111.50 do 113.—; Pariz 93.50 do 94.25 London od 120.35 do 120.55; New York od 24.70 do 24.85; Španija od 348.— do 353.—; Švica od 476.— do 479.—; Atene od 31.— do 33.—; Berlin od 598. do 905.—; Bukarešt od 11.— do 11.75 Praga od 73.25 do 73.75; Ogrska od 0.0344 do 0.0352; Dunaj od —.346 do —.355; Zagreb od 43.85 do 44.05.

Renečijske obveznice 68.25.

VALUTE:

Trst: 10 decembra. Avstrijske krone od 0.0345 do 0.0353; dinarji od 43.25 do 44.—; dolarji od 24.60 do 24.7; novči po 20 frankov od 93.— do 97.—; funt šterling od 120.25 do 120.50.

MALI OGLASI

KLAVIR Hoffmeyer, skoraj nov, se proda za L 4500. Naslov pove upravništvo. 1732

ZLATARNA-URARNA, dobroidoča, v sredini mesta, se proda ali da v najem proti majhni kavciji. Kavarna «Adriatico». Ravnatelj. 1733

SOBA, lepa, z dvema posteljama se odda dvema boljšima gospodoma. Via Boccaccio 7/IV. 1734

†

JOSIPINA POROPAT

je včeraj po dolgi bolezni, v najlepši cvetoči dobi 18 let, mirno v Gospodu preminula.

Žalujoči stariši **Marija** in **Jurij**, brata **Anton** in **Albert**, stari oče **Jurij**, teta **Marija Lankovič** in ostali sorodniki naznanjajo to tužno vest vsem prijateljem in znancem.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 11. t. m., ob 14.30, iz hiše žalosti, ulica Madonnina št. 39.

TRST, dne 9 decembra 1925.

Pogr. podjetje Nuova Impr. Corso V. E. III, 47.

ZAHVALA

Povodom nenadomestljive izgube našega predragega očeta

Josipa Vidrih

se tem potom najtopleje zahvaljujemo za vse dokaze sočutja in tolažbe, ki so nam došli v teh bridkih urah. Iskrena hvala vsem blagim osebam, ki so spremile dragega pokojnika na njegovi zadnji poti, posebno onim, ki so z darovi cvetja in vencev ali na katerikoli način počastile njegov spomin.

ŽALUJOČI OTROCI.

ZAHVALA

Vsem onim blagim osebam, ki so na katerikoli način počastile spomin naše nepozabne tete

Rozalije Fiegl roj. Klemenčič

vdove po višjesodnem svetniku

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo.

GORICA-PEVMA, 9. decembra 1925.

ŽALUJOČI OSTALI.

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema noseče, Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, telefon 20-64. 1524

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

V kratkem izide

Žepni koledar „Edinosti“

Priglasitve sprejema

Tiskarna Edinosti

Trst, Via S. Francesco 20

KRONE po 2.10

plačuje 62

ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2

prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Pohištvo

zajamčene kakovosti po najnižjih cenah

samo v skladišču

M. STEINER

Trst — Via Geppa 17-15

Pošiljatve na deželo. Zajamčena dostavitev.

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

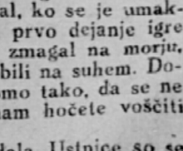

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadstr., vrata 15 (6)

Sprejemajo se pošiljatve po pošti

Mama, mamica, zakaj samo enega?

Evo kako sprejmejo otroci čokoladni bonbon ARRIBA proti glistam in odvajalni bonbon ARRIBA, ki sta izborno in blagodejno zdravilo. Kljub takojšnjemu učinku sta popolnoma neškodljiva in izbornega okusa. Proti glistam v zelenih zavitkih L 1.—, odvajalni v rudečih zavitkih 50 cent. Dobivata se v vseh lekarnah.

PODLISTEK

E. PHILILPS OPPENHEIM:

Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thewa

Prevel **France Magajna.**

Crawshay je zažvižgal skozi zobe. Ravno je hotel nekaj spregovoriti, ko je potrkal strežaj na vrata. Kapitan ga je pozval nostri.

«Harrison,» je rekel, «niste li vi stregli dr. Gantu?»

«Da, gospod.»

«Vi ste tudi pomagali odnesti krsto, ali ne?»

«Tako je, gospod. Danes zjutraj ob šesti uri.»

«Ali je čakal na njo pogrebni voz?»

Strežaj je odkimal.

«Velik avtomboil je čakal zunaj, gospod. V njega smo položili krsto, s katero se je odpeljal tudi dr. Gant. Rekel nam je, da jo mora spremiti do tam, kjer je pokojni doma.»

«Ali veste, kje je to?»

«Ne morem niti slutiti, gospod.»

Kapitan se je obrnil proti Brightmanu.

«Ali želite vprašati še kaj?»

«Vprašati? Ne, gospod!» je odvrnil detektiv grenko. «Mi smo temeljito potegnjeni za nos, to je vse, kar je. Pa nič zato, samo šest ur so pred nami. Ta avtomobil bomo takoj zasledili in — — —»

«Ali ve kdo, ob kateri uri je gospod Jocelyn Thew zapustil parnik?» je vprašal Crawshay.

«Omenjeni gospod je odšel že sinoči,» je odgovoril strežaj. «Trije ali štirje so bili z njim in so šli v Adelphi, da tam prenočijo. Zjutraj se jih je nekaj vrnilo po svojo prtljago, a gospoda Thewa ni bilo med njimi.»

Katarina je vstala. Ton njenega glasu in izraz njenega obraza sta bila neprodirna.

«Ali sem še osumljena?» je vprašala.

Crawshay se je ozrl proti Brightmanu, ki je odkimal z glavo.

«Proti vam nimamo nikake obtožbe, gospodična Beverley,» je rekel suho. «V kolikor se tiče mene, lahko zapustite parnik kadarkoli se vam poljubi.»

Ponudila je roko kapitanu.

«Jaz nikakor ne vem, kaj naj si mislim o svoji sedanji poti preko Atlantika,» je rekla ljubeznivo. Vsekakor vam moram iskreno čestitati, ker ste ušli tistemu nemškemu morskemu razbojniku. Zbogom!...»

Crawshay jo je spremil preko zapuščenega krova do mostiča.

«Bojim se, da vas ne morem spremljati naprej, gospodična Beverley,» je rekel obžalovalno. «Moram se še nekaj pogovoriti z gospodom Brightmanom.»

«Seveda,» je rekla sladko. «Razumem vas popolnoma. Morda se bova še srečala v Londonu. «Ali ni škoda,» je rekla sočutno, «da ste svojo tako čudovito pot preko morja zaključili s tako slabim uspehom? Nekdo na tem parniku je bil zares zvit.»

«Da, nekdo je bil izredno zvit,» je pritrdil Crawshay grenko, «in midva ga oba dobro poznava. Toda,» je nadaljeval, ko se je umaknil na stran, «s tem je šele prvo dejanje igre zaključeno. Naš prijatelj je zmagal na morju, bojim se pa, da ga bomo dobili na suhem. Dobili ga bomo in dobili ga bomo tako, da se ne bo mogel izmuzniti. Ali nam hočete voščiti dobro srečo?»

Obrnila se je in ga pogledala. Ustnice so se ji ločile, kakor da hoče spregovoriti. Namesto tega se je spustila v sladek smeh. Obrnila se je in odkorakala navzdol po mostiču. Na pomolu se je ozrla navzgor.

«Ako boste v mestu, pridite me obiskat,» je zaklicala. «Našli me boste v hotelu Claridge. Zelo me bo veselilo slišati iz vaših ust, kako napreduje vaše delo.»